

מסורת הש"ס

(ב) לקמן דף סב: (ג) מנחם
דרי"ט נא ולקמן דף מה: ע"ג.
(ד) גיל בר יהודה אמר שמואל
זא חלחל כר"ף ונדרש: (ה)
רמסרסר דף ד: (ו) [פינן חוץ]
פוטס לנ: ד"ה ורבי: (ז) ורבי
חנן פוטס לנ ע"כ ד"ה ורבי
חנן מנחם מנ ע"כ ד"ה ורבי:
(ח) ורבי חנן פוטס לנ: ד"ה

הגהות הב"ח

ר' חיים מנחם מברסלב זצ"ל
היה מן המבשרים הראשונים
של חסידות ברסלב. נפ' י"ג
טבת ה'תרס"ב.

גליון הש"ס

בג' אינו אחד וקראו פי
נרדנו וזה לעיל פיב ר"ח דה
כללות: שם פ"ח ק"ח דהבן:
פי נבין מן פ"ח ק"ח דהבן:
היה ר"ח פסוקי מכל המלות
המפורטות כהנה וכוונות כל
ד"ח פ"ח ק"ח דהבן:
פ"ח פ"ח ק"ח דהבן:
ר"ח פ"ח ק"ח דהבן:
שלא פ"ח ק"ח דהבן:
פ"ח פ"ח ק"ח דהבן:
פ"ח פ"ח ק"ח דהבן:
פ"ח פ"ח ק"ח דהבן:

מוסף תוספות

א. כתום' ר"ש מובא זה בשם
ר' שמעיה (וכן הוא בשאר
הראשונים).

מוסף רשמי

ספק קרא ק"ש ספק לא
קרא חזר וקורא. משום כבוד
מלכות שמים (סדור רש"י ט"ז ס"ז,
מחזיקי ט"ז דף). ולראי שיחפזל
אדם כל היום כולו. ואין
נמסלה ימירה משום כבוד
לבעלה (פסחים נד:).

רבינו חננאל

[illegible]

קאמר, מכלל שאם לא עשה לא בפסחים כענין מקום שנהגו לעס ביום כפורים ובין השמשות שלה אינו כהענין צבור (רק) וכו' עד נעילה. ומקשינן איני והא אמר רי

מי שמתו פרק שלישי ברכות

מלכות שמים. אין מלך
 שם המון לפני דאס צו
 אים דלית צו מלכות שמים.
 עליו את השם לאדון ולמלך

ויהי תפלה דבר שהצבור עוסקין בו ותנן
 (י) היה עומד בתפלה וזכר שהוא בעל קרי
 לא יפסיק אלא יקצר טעמא דאתחיל הא לא
 אתחיל לא יתחיל שאני תפלה דלית בה
 ממלכות שמים והי' ברכת המזון לאריו' דלית
 בה מלכות שמים ותנן על המזון מברך
 לאריו' ואינו מברך לפניו אלא ק"ש וברכת
 המזון דאורייתא ותפלה דרבנן: אמר רב
 יהודה (ב) מניין לברכת המזון לאחריה רב
 תורה שנאמר ויאלת ושמעת וברכת מנין
 לתורה התורה לפניו מן התורה שנאמר
 כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלהינו אמר ר'

ויוחנן למדנו ברכת התורה לאחריה מן ברכת
המזון מקל וחומר וברכת המזון לפנייה מן
ברכת התורה מקל וחומר ברכת התורה
לאחריה מן ברכת המזון מקל וחומר ומה
שמוזן שאין מעון לפניו מעון לאחריו תורה
שמעונה לפנייה אינו דין שמעונה לאחריה
וכברכת המזון לפנייה מן ברכת התורה מקל
וממה תורה שאין מעונה לאחריה מעונה לפנייה
שמוזן שהוא מעון לאחריו אינו דין שיהא מעון
לפניו איכא למפרך ^(א) מה למזון שכן נהנה
וממה לתורה שכן חיי עולם ועוד תנן על המזון
לאחריו ואינו מבכר לפניו תיובתא:
ואמר רב ^(ב) יהודה ספק קריאת שמע ספק
לא קרא ^(ג) אינו חוזר וקרא ספק אמר אמת
ויציב ספק לא אמר חוזר ואומר אמת ויציב
מאי טעמא קריאת שמע דרבנן אמת ויציב
דאורייתא מתיב רב יוסף ^(ד) ובשכבך ובקומך

אמר ליה אביי ההוא בדברי תורה כתיב תנן קרי מהרהר בלבו ואינו מברך לא לפניא ולא לאחריה ועל המזון מברך לאחריו ואינו לפניו ואי ס"ד אמת ויציב דאורייתא לאחריה מאי טעמא מברך אי משום לכבודך מצרים הא אדכר ליה בקריאת שמע דאית בה תרתי ור' אלעזר אמר "ספק קריאת שמע ספק לא קריא חזור אפי"ק קריאת התפלה ספק לא קריא חזור אפי"ק חזור

ששיתחפלל אדם כל היום כולו: ואמר רב יהודה ונוצר שהתחפלל פוסק ואפילו באמצע ברכה יי רבה בר אבהו בען מיניה הני בני כי רב שיגמרו ואמר לן יגומרין כל אותה ברכה הוא ארבעין הוא דלא אטרחדו משום כבוד אמר רב יהודה אמר שמואל יהתחפל ויכנס אם יכול לחדש כל דבר יחזור ויתחפל כבא דאי אשמעינן קמייתא ה"מ יחד ויחד

וילא אהר אמת ויזיט אהר יכול להיות ועמה כשיאמר אל
הוא כולי האל לא שטרוהו רבנן לתאור עיניהם אבל אל
עשושה עמה ואם כדור שאל אהר כבר ק"ש אם ק"ש לא
נשתה ק"ש לא מקן כלל ולא יאל מדי ספקו עד אהר הר
ק"ש ואפילו הכי היו אמת ויזיט לדורייאם ש"ל ספק
לא אמת ויזיט אם ק"ש לא הוצרך ליתא מזרם ויזיט
יזיט מזרם והלכך היו פרשה ציית כלל אמת
מפרה מקל (דף 97.) צבר משום דכמיז ונשכרז אמתחא

ב"ה היום. אומר ר"י דהלכה כרבי יוחנן ודוקא בספק

יחזקאל בתפלת ערביית לבר, וכדאשכחן
עגונות ביומשלימות כדרך שמשלימות
נן הכי והאמר ר' יוחנן חשעה באב
כלומר אינו מחפזל בסי באב תפלת
כא בתפלת נעילה דחגיגת צבור טובה,

כא.

ה'ר"י תפ"ה דר"ר שהצבור ב' ו"ט אח"י שכן בנ"ה דק"ש דק"י
בנו"ה דר"ר שהצבור עסקין זו וקמין אינו מוכר לפניה
ב' ו"ט משום רב"ה דהפלה פ"ר מיני"ה א"ע דהפלה מעומד
נראה לכל שאין זה עומד כמותם אפילו הכי אמרין אם לא התחיל

לֹא יִתְחַל וּלְאִם כִּיֹּן לֵדַע עֲמַמָּה
דְּכַסְמִין יִקְשֶׁה נֶם לְרִבְנָה מַה יִּלְ
ק"ש וְנִכְנַת מִסְמַל יוֹתֵר מִמַּחֲלֵה וּלְ
לְרִבְנָה יִתְחַל כִּיֹּן לְדִהְיוֹר כְּדִבּוֹר
דְּמִי יֵשׁ לְחִיבִיבֵי כְּק"ש וְנִכְנַת הַמּוֹזֵן
שְׁמֵם מִלְאֻרִימָה יוֹתֵר מִמַּחֲלֵה דְרִבְנָן
אֶלֶל לְרַב מִסְמַל יוֹתֵר לְדִהְיוֹר אֶלֶס
כְּלוֹס רַק שְׁלֵה יִהְיֶה יוֹשֵׁב וְנִטְלָה מַה יִּלְ
ק"ש מַה יִּלְ תַּפְלָה: **הָא אִי אִם אִתְחַלֵּה**
לֵא יִתְחַלֵּה: וּלְאִם אִתְחַלֵּה דְכַדְבּוֹר קְאָמֵר
הָא כְּדִהְיוֹר שְׁפִיר דְּמִי וּלְ מִשְׁמַע
לֵדַע יִתְחַל אִפִּי כְּדִהְיוֹר מִדְּלָה קְאָמֵר
יִקְרֵה כְּדִבּוֹר אִו יִהְיֶה כְּחִיבִיבֵי:
חֲבִי נִיטִי אִלָּא ק"ש וְכִרְכַּת הַמּוֹזֵן
רְאִוּיִיתָ וְתַפְלָה דְרִבְנָן וְ

הלא אחריה מן ברכת
כת המזון לפניה מן
חומר ברכת התורה
מקל וחומר ומה
שעון לאחריו תורה
יין שטעונה לאחריה
ברכת התורה מקל
לאחריה טעונה לפני
אינו דין שיהא טעון
מה למזון שכן נהנה
ס ועוד תנן על המזון
ברך לפניו תיובתא:
לא קריאת שבע ספק
דיא ספק אמר אמת
ר ואומר אמת ויצ"ב
ע דרבנן אמת ויצ"ב

גרסינן מדי בתר הכי עד אמר רב
יהודה אמר רב. ופי' הקונטרס ק"ש
לדורייתא כיון שאינו אומר אמת
ויצ"ב דפי' צמחיתין ויצ"ב ספרים
גורסים דק"ש לרבנן הוא. ומשני אלא
ק"ש אית בה מלכות שמים וברכת
המזון לדורייתא ותפלה דרבנן פ"י
הגירסא דפי' וקשה לצמחיתין אמר
דק"ש לדורייתא לכולי עלמא כיון שלא
אמר אמת ויצ"ב דכהי מיירי צמחיתין
וגם יס ספרים גורסים שאני פסלה
לית בה מלכות שמים והרי ברכת
המזון לית בה מלכות שמים ותנן על
המזון מברך לאחריו וכו' אלא היינו
טעמא דק"ש אית בה מלכות שמים
וברכת המזון לדורייתא ותפלה דרבנן
וגם על גירסא זו קשה דפיסי':
ספק לא אמר אמת ויצ"ב חוור.

ותמימה הא ע"כ לרץ לומר
שהוא מסופק גם מק"ש שאם היה
בזרז לו מק"ש וספק מאמת ויציא לא
יהיה מן המורה כיון שהזכיר ויציא
מזריס בק"ש ואם כן הולץ ומסופק
משיהם יחזור לק"ש דלית בה מרפי
מלכות שמים ויציא מזריס דהכי
עדיף מלומר אמת ויציא דליכא אלא
חדל דלמחר כסמון ק"ש ומתני.
ואומר ר"י ודלמי מתני גבי בעל ק"ש
שידענו כי שלל אמת ק"ש ולא אמת
ויציא כלל ואט דריש להמיר לו הלכך
טוב הוא יותר שיאמר ק"ש דליכא
מרפי אלא הכא שהוא ספק אם אמת
אמת ויציא ומספקא ליה אם אמת
שניהם כדפרישית טוב הוא יותר
שיאמר אמת ויציא מלומר ק"ש
דכשיאמר אמת ויציא שמה יס לתלות
שמעון הכל דלם קרז אלא אמת ויציא
גם קרז ק"ש כבר דמסמחא התפלל
בדרך תפלה ק"ש ואח"כ אמת ויציא

ל להיות ועשה כשיאמר אחת ויציב נמצאם שהשלים הכל וכו' חזקתא
 רבנן לחזור שיהיה אבל אם יאמר ק"ש אין זו תקנה גמורה כל
 אחר כבר ק"ש אם כן לא אמר נמי אחת ויציב שאין רגילות לומר
 א מדי פסקין עוד אחת הר"ר שמעון דמיייר שפיר שאינו מסופק
 ויציב דאורייתא שג"ל פסק לא אמר אחת ויציב עם פרשת יציאת
 מצרים כלל יציאת מצרים ויציב מילתא דייצאת מצרים קרי ליה אחת
 דבר יציאת מצרים בכלל אחת ויציב: **הדו"א** ברברי תורה בתיב. והא
 דמצינן ובשכרן אסמכתא בעלמא הוא:^א
 כרי יומא ודוקא בשפא התפלל * אבל דהא התפלל לא "מדע
 ומוח וזכר שהתפלל פוסק וכו' וכן אם יבול למדש דבר בתפלתו:
 עד

י"ח, כגון שהתחלל חלה ארעא דחובה ושכר שכבר התחלל ועמד להתחלל ארעא דחובה באמצע ברכה, שאם בא לנמרה נמצא כמי שמקריב שני תמידין בשחרית שהוא עובר משום באמצע ברכה. ובהא אפי' ר' יוחנן מודה דלא קאמר רבי יוחנן ולואי שיתחלל אדם כל היום כולו ויכרעא ביה, אבל תפלת חובה לא קאמר. הלא בני ברב דשעו ודאמרו דחול בשבת וכו'. ונמרי דעריית שחרית ומנחה, וכל במוסרי פוסק אדם באמצע ברכה.

עין משפט
גר מצוה

ל' א מ"י פ"ב מהלכות ק"ט
הלכה י' אמת עשין יט
טושים ארית ימת קו:
ל' ב ג מ"י פ"י מהל' חפלה
הלכה ו' אמת עשין יט
טושים ארית ימת קו טפף א:
ל' ד מ"י שם הלכה ו' אמת
שם טושים ארית פ"י רפח
טפף ב:

לפי זה מ"י פ"ח מהלכות חפלה
הלכה ט פתג שם טושי"פ
א"י"ס עימן קו טפ"ז א:

תורה אור השלם

1. ואכלת חֶסֶדָה ויִבְרַח את
 " אֶלְהֵיךָ עַל הָאָרֶץ הַטְּהֵא
 אֲשֶׁר נָתַן לָךְ וְדָבַר ח י
 2. כִּי שֵׁם " אֶקְרָא הַבּוֹנֵה
 לְאֵלֹהֵי: דְּבָרִים לֵב 2
 3. וְשַׁעֲתֶם לִבְנֵיךָ וְדִבַּרְתֶּם בָּם
 בְּשִׁמְחָתְכֶם בְּבֵיתְךָ וּבְלִשְׁתְּךָ
 כִּדְרֹךְ וּבְשִׁמְחָתְךָ וּבְשִׁמְחָתְךָ:
 דְּבָרִים 11

רבינו חננאל (המשך)

הוא השתתף בארבעה מפגשי חזרה, ובהם אסף מפתח חסד, ובשני מפגשים אחרים התחברו המשתתפים לפרשת השבוע, ובהם חתמו על חוזה חסד. המשתתפים חתמו על חוזה חסד, ובהם חתמו על חוזה חסד, ובהם חתמו על חוזה חסד.

כבר פתורה, גם ריגועה וקצת
תלבו, כפיכא, וכו' וקצת
לדא הכי מיליין רבאן
ותבא תנא מ'עליה
החבא ואפי' תלידיה
סוודיה, ואם תאמר וכו' מילי
הפלה לז' תובה, אבל הפלה
לז' שוטר, שרי, ואם תאמר
עביט שוטר ושוטר וכו'
הפלה לז' תובה, אבל הפלה
לז' א' שוטר וכו' ושוטר
וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
הפלה לז' תובה, אבל הפלה
לז' שוטר, שרי, ואם תאמר
עביט שוטר ושוטר וכו'
הפלה לז' תובה, אבל הפלה
לז' שוטר, שרי, ואם תאמר
עביט שוטר ושוטר וכו'

ומצא צבור מתפללין אם ישיב
לחדש שבו בחפלה יחפלה
(ואם לאו אל תיחלה, ר' יוחנן)
מחדש בה ומוקדם בדעתה
שאניה תעלה) כלומר שם
שחורש ורבו בחפלה שם
האשונה תחננוס ומתור
אפילו בצבור יחפלה, שכן
אמר במדבר אם תחפלה יחד
מקרב, ותחננוס שאין הצבור
מחייב בו כיום תמיד, ומצא
שהצבור מקריבין, וצא במדבר
שם צבור הראשונה עולה לו
נדבה, וכן ענין תחפלה. ואמר
ר' יודנה אתה שמואל הזה
עומד בחפלה ונחב' שהתפלל
מזה אפילו באמצע קרבן.

ללא תוספת, ולפיכך פוסק ואפילו
אלא תפלת נדבה כגון תחנונים
כל אותה ברכה, ודוק בייח